

**በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ
የፌዴራል ታክስ ይግባኝ ኮሚሽን**

**የ2014 በጀት ዓመት ሂሳብ አዲት
የአዲት ሪፖርት**

የካቲት 2015

አዲስ አበባ

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ

የፌዴራል ታክስ ይግባኝ ኮምሽን

የ2014 በጀት ዓመት ሂሳብ አዲት ሪፖርት

የፌዴራል ታክስ ይግባኝ ኮምሽን የተመደበለትን የመደበኛ እና የካፒታል በጀት ለታቀደለት ዓላማ ማዋሉን፤ እንዲሁም ሂሳቡ በመንግስት የሂሳብ አያያዝ ስርዓት መሰረት መያዙንና የመንግስት ሀብትና ንብረት በሚገባ መጠበቁን ለማረጋገጥ የ2014 በጀት ዓመት ሂሳብ ሪፖርቶችን እና የሂሳብ ማስታወሻዎችን አዲት አድርገናል፡፡

የሂሳብ ሪፖርቶችን የማዘጋጀት ኃላፊነት የፌዴራል ታክስ ይግባኝ ኮምሽን ስራ አመራር ሲሆን የሂሳብ ሪፖርቶችን አዲት በማድረግ ሙያዊ አስተያየት መስጠት ደግሞ የፌዴራል ዋና አዲተር መ/ቤት ኃላፊነት ነው ።

አዲቱ የተከናወነው የፌዴራል ዋና አዲተር መ/ቤትን ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 982/2008 ለመ/ቤታችን በተሰጠው ስልጣን ሲሆን ዓለም አቀፍ የአዲት ደረጃዎችን (ISSAI) መሠረት በማድረግ ነው፡፡ እነዚህን የአዲት ደረጃዎች መከተል አዲቱን በሚገባ አቅደን በመሥራት በተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ላይ አጥጋቢ የሆነ የአዲት አስተያየት ለመስጠት ያስችለናል፡፡

አዲታችን፡-

- በሂሳብ ሪፖርቶች ላይ የሰፈሩትን አሀዞችና መግለጫዎችን የሚደግፉ ማስረጃዎችን በናሙና አዲት ማከናወንን፤
- የሥራ አመራሩ የሂሳብ ሪፖርቶች ሲያዘጋጅ ያደረገውን ጉልህ ግምቶች እና ውሳኔዎችን መመዘንን፤
- የሂሳብ አያያዝ ፖሊሲዎች ከዓመት ዓመት ሳይቀያየሩ በሥራ ላይ መዋላቸውን እና በበቂ ሁኔታ መገለጻቸውን ማመዛዘንን ያጠቃልላል፡፡

የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ ከሆኑ ስህተቶች የፀዱ ለመሆኑ በቂ ማስረጃና አጥጋቢ ማረጋገጫ የሚሰጥ መረጃና ማብራሪያ ሊያስገኝ በሚችል መልኩ አዲቱን አቅደን አከናውነናል።

ከዚህም በተጨማሪ አዲቱ የተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ተገቢ የሆኑ አዋጆች፣ ደንቦች እና በተከታታይ የወጡ መመሪያዎችን በመከተል የተዘጋጁ መሆኑንና በናሙና አዲት ማከናወንን ይይዛል።

ለአዲቱ ሥራ መሠረት የሆኑት የፌደራል ታክስ ይግባኝ ኮምሽን ያቀረባቸው የሂሳብ ሪፖርቶች፣ መዛግብት፣ ደጋፊ ማስረጃዎች እንዲሁም በመ/ቤቱ ሥራ አመራር የተሰጡ ማብራሪያዎች ናቸው።

አዲቱ የተከናወነው የበጀት ዓመቱን የሂሳብ እንቅስቃሴ ሊወክሉ የሚችሉ ናሙናዎችን በመውሰድ በጥልቀትና በዝርዝር አዲት በማድረግ ነው።

የሚከተሉት የአዲት ተደራጊው መ/ቤት የሂሳብ ሪፖርቶች ከዚህ የአዲት ሪፖርት ጋር ተያይዘው ቀርበዋል።

- ☛ የገቢ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ☛ የወጪ ሂሳብ ሪፖርት
- ☛ የተሰብሳቢ ሂሳብ ሪፖርት
- ☛ የተከፋይ ሂሳብ ሪፖርት
- ☛ የዝውውር ሂሳብ ሪፖርት
- ☛ የሂሳብ ማመዛዘኛ፣

የፌዴራል ታክስ ይግባኝ ኮምሽን የ2014 የሂሳብ ሪፖርት ጉልህ የሆነ ግድፈት የሌለባቸው፤ በአዋጅ በተፈቀደው በጀት በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት በትክክል የተዘጋጁና፤ የተከፈለው ወጪና የበጀት አጠቃቀሙ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅን፤ ደንብና መመሪያን ጠብቆ የተከናወነ በመሆኑ በእኛ አስተያየት በኮምሽኑ የተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች እና የፋይናንስ አስተዳደር ሥርዓቱ አጥጋቢ ሆኖ ተገኝቷል።

1. ትኩረት የሚሹ ጉዳዮች (Emphasis of Matters)

1.1. የፌዴራል መንግስት የበጀት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 2/2003 ክፍል ሶስት አንቀፅ 12 ተራ ቁጥር አንድ ላይ ማንኛውም የመንግስት መስሪያ ቤት ለበጀት አመቱ የተፈቀደለትን የመደበኛ ሆነ የካፒታል በጀት አጠቃቀም በሚገባ መቆጣጠር እንዳለበት ይገልጻል። ኮምሽኑ የበጀት አጠቃቀሙን በመመሪያው መሰረት እያከናወነ መሆኑን ለማረጋገጥ በፕሮግራም ከተደለደለው መደበኛ በጀት ከ10% በላይ ሲታይ በመደበኛ በጀት በድምሩ ብር 3,259,352.06 ላይ ያልዋለ በጀት መሆኑ በአዲት ታውቋል።

2. ሌሎች ጉዳዮች (Other Matters)

ምንም እንኳን ከላይ የተሰጠውን የአዲት አስተያየት የማይቀይረው ቢሆንም፤ ቀጥሎ የተመለከቱት ጉዳዮች ትኩረት ሊሰጣቸው፤ እርምጃ ሊወሰድባቸው እና ለወደፊቱም ጥንቃቄ ሊደረግባቸው ይገባል።

2.1 የንብረት አያያዝና አጠባበቅ በተመለከተ፤

የፌዴራል መንግሥት ንብረት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 9/2003 ክፍል 2 አንቀፅ 6 ንዑስ አንቀጽ 2 ከፌዴራል ሀ-ስ የመስሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ ተግባርና ኃላፊነቶች በሚለው ሥር፤ ለንብረት የሥራ ክፍል በሰው ኃይልና አደረጃጀት ትኩረት መስጠት፤ የመንግሥት ንብረት ኢኮኖሚያዊና ውጤታማ አገልግሎት እንዲሰጥ ሥርዓት መዘርጋት፤ የመንግሥት ንብረት ላይ ጉድለት መታየቱ በአዲተኞች ወይም በሌላ አካል ሲረጋገጥ ንብረቱ በምርመራው መሠረት በዓይነት ወይም በገንዘብ እንዲተካ ማድረግ፤ የመታወቂያ እና እንደ አስፈላጊነቱ ድንገተኛ የንብረት ቆጠራ እና የስቶክ ምርመራ እንደ ንብረቱ ዓይነት የጊዜ ገደብ በማስቀመጥ እንዲካሄድና ሪፖርት እንዲቀርብ ማድረግ፤ በዚህ መመሪያ የተገለፁትን ሌሎች ተግባሮች በበላይነት መከታተልና ማስፈፀም» እንዳለበት፤ እንዲሁም የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር ታህሳስ 2000 ዓ.ም ባወጣው የመንግስት ቋሚ ንብረት አስተዳደር ማንዋል /ነፋም/

ንብረቶችን በልዩ ሁኔታ ለመለየት እንዲያስችለን፤ በቀላሉ ለማግኘት እንድንችልና በቋሚ ንብረቶች ላይ ያሉትን መረጃዎች ለመተንተን እና ለማጠቃለል እንድንችል ቋሚ ንብረቶች ምክንያታዊና ሥርዓት ባለው መንገድ ለንብረቶች ቁጥር መስጠት እንዳለበት መመሪያው ያመለክታል፤ የቋሚና የአላቂ ንብረት አያያዝና አጠባበቅ በተመለከተ ኦዲት ሲደረግ፤

✓ የአላቂ ዕቃ ቆጠራ የተደረገ ቢሆንም ከመዝገብ ጋር ያልተመሳከረ (ያልተመዛዘነ) መሆኑ፤

✓ የተለያዩ ዓይነት የሚወገዱ ንብረቶች ዕቃ ብዛት 32 ሲሆን የመኪና መዋወጫ በኪ.ግረም ተመላሽ ሆኖ ሳይወገድ ያለ መሆኑን፤

✓ የተለያዩ ዓይነት የመኪና ዕቃ Ball joint Assay Fr 43330-09510 ብዛት 1 ብር 6,325.00 ፤ Ball joint Assay upper Fr 43310-09015 ብዛት 1 ብር 6,325.00 እና Steening Dumper(Shock Absorber) 45700-60131 ብዛት 1 ብር 6,325.00 በድምር ብር 18,875.00 ከ2013 ዓ/ም ጀምሮ ሳይወገድ በግምጃ ቤት ያለ መሆኑን ፤

✓ የቋሚ ንብረት ቆጠራ የተደረገ ቢሆንም ከመዝገብ ጋር ያልተመዛዘነ መሆኑ በኦዲት ታውቋል፡፡

2.2.. ተሽከርካሪን በተመለከተ፤

የፌዴራል መንግስት የተሽከርካሪዎች ስምሪት እና አጠቃቀም መመሪያ ቁጥር 32/2004 ክፍል 2 አንቀጽ 6 ተራ ቁጥር 1-3 ከሁሉ ስለመንግስት ተሽከርካሪዎች የሕይወት ታሪክ ምዝገባ በሚለው ስር «የመንግሥት መ/ቤት በግዥ፣በስጦታ፣በዝውውር...ወዘተ ተረክቦ ለሚጠቀምበት ለእያንዳንዱ ተሽከርካሪ የተለየ የግል ማህደር በመክፈት በማህደሩ ውስጥ ቢያንስ የሚከተሉት መረጃዎች መዝግቦ ይይዛል፤ የተሽከርካሪውን ዓይነትና ሞዴል፤ የጭነቱ ልክ (በሰው፣ በኩንታል፣ በኪዩቢክ ሜትር ወይም በሊትር ተለይቶ)፤ የቻንሲና የሞተር ቁጥሮች፤ የሚጠቀመው የነዳጅ ዓይነት፤ የተገዛበት ወይም በመ/ቤቱ ባለቤትነት ሥር የዋለበት ቀንና ዓመተ ምህረት፤ የተሽከርካሪው ዋጋ እና የባለቤትነት መታወቂያ ደብተር ቁጥር መያዝ እንዳለበት መመሪያው ያሳያል ፤ እነዚህ የተጠቀሱት መረጃዎች በበቂ ምክንያት ተሟልተው ያልተገኙ እንደሆነ ባሉት መረጃዎች መሰረት ርክክብ ከተፈጸመ በኋላ ተጠቃሚው መ/ቤት ያልተገኙትን መረጃዎች ዝርዝርና ምክንያት በተሽከርካሪው የህይወት ታሪክ ውስጥ መዝግቦ ይይዛል፤ ያልተሟሉትን መረጃዎችም ተከታትሎ እንዲሟሉ ይገልጻል፡፡እያንዳንዱ የመንግስት ተሽከርካሪ የህይወት ታሪክ መዝገብ የተሽከርካሪው ርክክብ ከተፈጸመበት ጊዜ ጀምሮ እስኪወገድ ድረስ በኪሎ ሜትር የሚጠቀመውን የነዳጅ፤ ዘይት፤ እና ቅባት ፍጆታ መጠን ፤ የጥገና ወጪ፤ የተጓዘው ኪ/ሜ መጠን በእነማን ስር እንደነበርወዘተ እና ሌሎችም አካቶ መያዝ እንዳለበት ይገልጻል ፡፡ በዚህ መሰረት የፌዴራል ታክስ ይግባኝ ኮሚሽን 11 ተሽከርካሪ መኪናዎች በ2014 በጀት ዓመት

ተሸከርካሪዎቹ የተጓዙበት ኪሎ ሜትርና የተጠቀሙት ነዳጅ በአግባቡ መሆኑን ለማረጋገጥ ኦዲት ሲደረግ ተሸከርካሪዎቹ በአንድ ሊትር ነዳጅ ምን ያህል ኪሎ ሜትር እንደተጓዙ / normalization/ ለማረጋገጥ እና ሌሎችንም ክፍተቶች የተሸከርካሪ ኦዲት ሲደረግ ፤

➤ የፌዴራል ታክስ ይግባኝ ኮሚሽን የመኪና ብዛት 11 ሲሆን ተሸከርካሪዎች በተቀዳላቸው ነዳጅ መጓዝ ከነበረባቸው በኪሎ ሜትር መሰረት ሲለካ 2 ተሸከርካሪዎች በመብለጥ 1 ተሸከርካሪዎች ደግሞ በማነስ የሚታይ መሆኑ፤

➤ ሰሌዳ ቁጥር 3-A16750 አ/አ መኪና ሊብሬ የሌለው መሆኑ ፤

➤ የፌዴራል ታክስ ይግባኝ ኮሚሽን ንብረት ብዛት 2 መኪና 4-32857 ኢት እና 4-32901ኢት ተሸከርካሪው በሊትር የሚጓዘው ርቀት/ ኖርማላይዜሽን / normalization /በሶስተኛ ወገን የተረጋገጠ መረጃ የሌላቸው መሆኑ ፤

➤ አንድ መኪና አ/አ 3-A16750 የግል ድርጅት ታርጋ ያለው መሆኑን ፤

➤ 11 መኪና የተገዙበት መነሻ ዋጋ የሌለው መሆኑን በኦዲት ታውቋል፡፡

2.3 . የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ አስተዳደር በተመለከተ

በፌዴራል መንግስት የውስጥ ቁጥጥር ደረጃዎች መመሪያ ቁጥር 8/2003 ክፍል 2 አንቀጽ 7 ተራ ቁጥር 4 ላይ ማንኛውም የመንግስት መስሪያ ቤት እና ሌሎች አግባብነት ያላቸው አካላት ስለመስሪያ-ቴክኖሎጂውን መረጃ ለመሰብሰብ፣ ለመመዝገብ፣ ለማከናወን፣ ለማጠቀላል ልእናሪፖርት ለማድረግ እንዲያስችላቸው በኮምፒውተር በታገዘ የመረጃ ስርዓት ላይ ተስማሚ ቁጥጥሮችን መዘርጋትና መጠበቅ አለበት ይላል፡፡ በዚህ መሰረት የፌዴራል ግብር ይግባኝ ኮሚሽን የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ዳይሬክቶሬት አደረጃጀትና የውስጥ ቁጥጥር ሥርዓት ሲታይ፤

የፌዴራል ታክስ ይግባኝ ኮሚሽን የቴክኖሎጂ ዕቅድ ማጠናከር የሚያስችል የስልጠና ፕሮግራም የሌለ መሆኑን፤

በሥራ ክፍሉ የመልሶ መቋቋም ዕቅድ የሌለው መሆኑን እና ከውጭ ያለ የማስቀመጫ ቦታ ውስጥ ያሉ የመጠባበቂያ ክምችት በሚስጥራዊነት የሌለ መሆኑ በኦዲት ወቅት ለማወቅ ተችሏል፡፡

በመጨረሻም በኦዲቱ ወቅት ለተደረገልን የሥራ ትብብር እናመሰግናለን፡፡

